

การศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย

การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ

A Study on the Conceptual Framework for Policy Formulation in the Administration of Vocational Colleges for the Development of Specialized Small Vocational Colleges

อิทธิพัทธ์ สมจู่^{1*}, สุนทรพไท จันทระ², ธนาкар คุ่มภัย³ และ รัตนภรณ์ ชียงคະบุด⁴Ittipat Somju^{1*}, Soontornpathai Chantara², Thanakarn Khumphai³ and Rattanaphorn Chiyangkabud⁴¹สำนักงานนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 10300²สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัดหนองคาย 43000³วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 จังหวัดนครนายก 26000⁴วิทยาลัยการอาชีพอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41150¹The office of Vocational Education Commission, Bangkok, 10300²Institute of Vocational Education Northeastern Region 1, Nongkhai, 43000³Chachoengsao Technical College, Institute of Vocational Education Central Region 3, Nakhon Nayok, 26000⁴Udonthani Industrial and Community Education College, Udonthani, 41150

Received : 2025-04-03 Revised : 2025-05-17 Accepted : 2025-05-19

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) ศึกษาเอกสาร (Document Study) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากภายในและภายนอกวิทยาลัย จำนวน 7 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ประเภทวิชาการ ระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทบริหาร ระดับต้นและระดับสูง ขึ้นไป

จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ผลการวิจัยพบว่า

1. การสังเคราะห์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากงานวิจัยของนักวิชาการ 13 ท่าน พบว่า เมื่อพิจารณาความถี่ขององค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้ องค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีความถี่ตั้งแต่ 8 ความถี่ขึ้นไป ประกอบไปด้วย 1) การบริหารทรัพยากร 2) การบริหารแผนงานและความร่วมมือ 3) การพัฒนาผู้เรียน 4) การบริหารวิชาการและการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (2) การบริหารแผนงานและความร่วมมือโดยเฉพาะกับภาคอุตสาหกรรม (3) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม และ (4) การบริหารวิชาการและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาประกอบไปด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

*อิทธิพัทธ์ สมจู่

E-mail address : somjuittipat@gmail.com

การศึกษานี้เป็นการศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนด นโยบาย เพื่อนำไปสู่การบริหารเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ : การกำหนดนโยบาย, การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา, การพัฒนาวิทยาลัย, วิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ

Abstract

This research aims to study vocational education management approaches and synthesize the key components of vocational college administration to align with labor market demands, community needs, and national development goals. The findings emphasize that vocational education encompasses the production and development of skilled personnel at basic, technical, and technological levels through long-term education and short-term training programs. Its primary objective is to enhance skills, knowledge, and competencies that meet the needs of industries and support self-employment.

Vocational education management must align with the National Economic and Social Development Plan, the National Education Plan, the National Qualifications Framework, national education standards, and occupational standards. Curriculum development and management are vital tools for achieving these goals. Vocational institutions should focus on developing curricula that promote practical learning, encourage industry participation, and ensure quality assurance to build confidence in vocational graduates.

The synthesis from 13 academic experts identifies four critical components of vocational college administration: (1) resource management to maximize efficiency, (2) planning and collaboration management, especially with industries, (3) student development to cultivate relevant skills and desirable

qualities, and (4) academic and instructional management, emphasizing curriculum alignment with national standards.

This study suggests that vocational institutions adopt these components to enhance management effectiveness, ensuring vocational education responds to societal and economic changes in a sustainable and efficient manner.

Keywords : Policy Formulation, the Administration of Vocational Colleges, College Development, Specialized Small Vocational Colleges

1. บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสามารถก้าวทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสามารถดำรงรักษาอัตลักษณ์ของชาติไว้ได้อย่างมั่นคง สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันมีอันดับการแข่งขันด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางจากการจัดอันดับของ World Economic Forum และ IMD [1], [2] ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ และสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในด้านอาชีวศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการบริหารเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายจุดเน้นในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเสริมสร้างทักษะอาชีพและทักษะแห่งอนาคต (Future Skills) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน

(Quick win) ที่มุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน และการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการเรียนการสอนและ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ [3]

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ปัจจุบันยังพบว่าการจัดการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กพิเศษซึ่งมีผู้เรียนน้อยกว่า 300 คน มีปัญหาหลายประการที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ทั้งในด้านการบริหารจัดการที่มีทรัพยากรจำกัด การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังประสบปัญหาการแข่งขันในการรับนักศึกษา กับสถาบันที่มีขนาดใหญ่กว่า ซึ่งสามารถดึงดูดนักศึกษาและทรัพยากรได้มากกว่า ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กพิเศษเสี่ยงต่อการลดลงของจำนวนนักเรียนอย่างต่อเนื่อง [4] หากไม่ได้รับการสนับสนุนและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมอย่างเร่งด่วนก็อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของบุคลากรที่ผลิตออกสู่ตลาดแรงงาน และไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอกรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ โดยมุ่งเน้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และนำเสนอแนะนโยบายที่เหมาะสม มีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปปฏิบัติจริง เพื่อช่วยพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถแข่งขันและสร้างความแตกต่างเฉพาะด้าน ตลอดจนสามารถสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ คุณธรรม จริยธรรม พร้อมนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืนต่อไป

2.วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ

3.กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจากภายในและภายนอกวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4.วิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร

วิธีการดำเนินการวิจัย : เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษที่ผ่านมา การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาในปัจจุบัน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล : หนังสือ ตำรา บทความ วารสาร งานวิจัย รายงาน เว็บไซต์ เอกสารทางวิชาการ

เครื่องมือ : ศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ : กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-Depth Interview of Experts)

วิธีการดำเนินการวิจัย : เพื่อศึกษาความเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไป สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภายในและภายนอกวิทยาลัย จำนวน 7 คน

แหล่งข้อมูล : เลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษาและกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1)กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ จำนวน 3 คน

2)กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน

3)กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน

สามัญตั้งแต่ประเภทวิชาการ ระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทบริหาร ระดับต้นและระดับสูง ขึ้นไป จำนวน 2 คน

เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ : กรอบแนวคิดการวิจัย

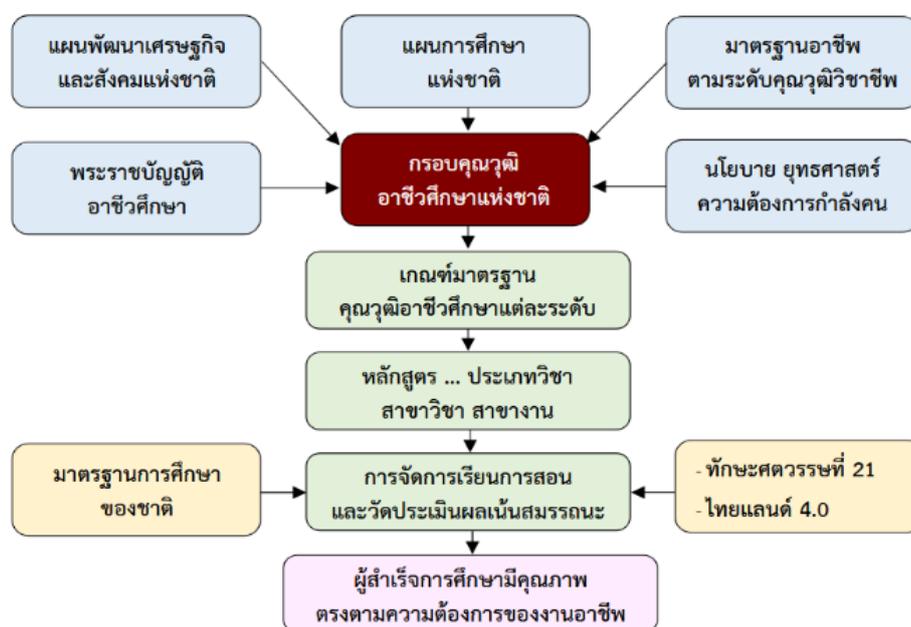
5.ผลการวิจัย

5.1ผลการศึกษาเอกสาร

ผลการศึกษาเอกสาร พบสาระสำคัญดังนี้

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช.) ระดับเทคนิค (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือ ทล.บ.) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะยาว และการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะสั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษานั้นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานอาชีพ ที่ได้กำหนดให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ต้องมีทักษะ ความรู้และความสามารถที่เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมถึงมีระบบบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว ที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างกว้างขวาง การจัดการอาชีวศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่เน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว หลักสูตรและการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตและพัฒนาากำลังคน โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ รวมทั้งมาตรฐานอาชีพตามระดับคุณวุฒิ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิมีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ที่ศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สังคมมีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ความเชื่อมโยงของแผนนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา [5]

5.2 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ตารางที่ 1 สรุปการสังเคราะห์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากนักวิชาการ

องค์ประกอบ การบริหาร วิทยาลัย อาชีวศึกษา	รัชต์ ไตรมถลัย [6]	ปรียวรา มิ่งตระกูลพิศกุล [7]	วิรัตน์ มุ่งคุณ [8]	จริยญา ผลลา [9]	อดิสร ลินประสงค์ [10]	กฤษณะศ จันทร์อาจ [11]	นิพนธ์ ปุณณจันทร์ [12]	พงษ์ศักดิ์ วงษ์ป้อม [13]	สมยศ ตริเพ็ชร [14]	เดโชชัย ลิมทอง [15]	นวลอนงค์ อุบุภาพ [16]	Zhang, Y. [17]	Liu, J., & Li, X. [18]	รวมความถี่
การบริหาร ทรัพยากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13
การบริการ วิชาการและ บริการ วิชาชีพ		✓	✓		✓			✓						4
นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งาน สร้างสรรค์ หรืองานวิจัย	✓	✓	✓											3
งานวิชาการ และการ จัดการเรียนรู้	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
พัฒนา กิจการ ผู้เรียนและ ผู้สำเร็จ การศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	11
การบริหาร แผนงานและ ความร่วมมือ	✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	9
การติดตาม ประเมินผล และการ ประกัน คุณภาพ		✓	✓	✓	✓									4

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา จากนักวิชาการ 13 ท่าน พบว่า เมื่อพิจารณาความถี่ขององค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้องค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีความถี่

ตั้งแต่ 8 ความถี่ขึ้นไป ประกอบไปด้วย 1) การบริหารทรัพยากร 2) การบริหารแผนงานและความร่วมมือ 3) การพัฒนาผู้เรียน 4) การบริหารวิชาการและการจัดการเรียนรู้

5.3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	การจัดการอาชีวศึกษา	การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	การบริหารทรัพยากร	การบริหารแผนงานและความร่วมมือ	การพัฒนาบุคลากรนักศึกษา	การบริหารวิชาการ	เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI	ความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม	การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชุมชน	การเป็นนิติบุคคลและการพึ่งพาตนเอง
คนที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คนที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
คนที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
คนที่ 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
คนที่ 5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
คนที่ 6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
คนที่ 7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษควรมีการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวโดยเน้นการกระจายอำนาจและการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น AI, Big Data, และ Blockchain ในการจัดการข้อมูลการบริหารแผนงาน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการจัดหลักสูตร ควรมุ่งเน้นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจท้องถิ่นและตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการนำแนวคิด Work-based Learning, Micro-credentials, Modular Learning, Dual System และ Metaverse Vocational Training มาใช้เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งให้ความสำคัญกับ Soft Skills, จริยธรรม และ Green Skills

ด้านการบริหารทรัพยากร ควรใช้แนวทาง Decentralized Budgeting, Green Economy และ Data-driven Resource Management เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน นอกจากนี้

ควรพัฒนา Vocational Business Unit เพื่อสร้างรายได้เสริมและลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐ

ด้านความร่วมมือ ควรจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และสถาบันการศึกษาระดับภูมิภาคและนานาชาติ เพื่อสนับสนุนโอกาสฝึกงาน การจ้างงาน และการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในระดับอาเซียน

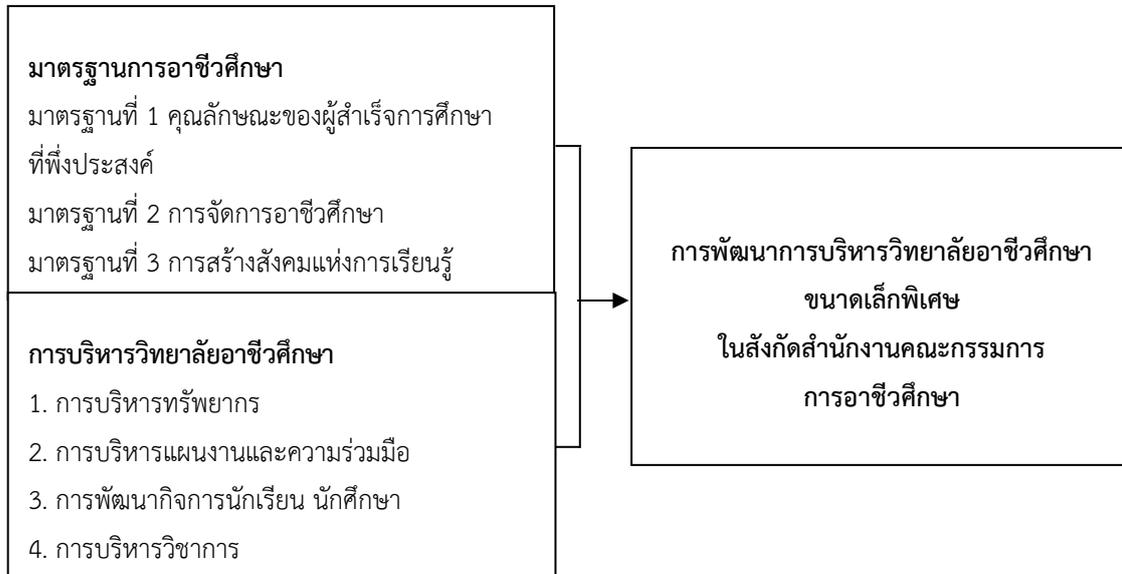
ด้านการพัฒนาบุคลากรนักศึกษา ควรสนับสนุนโครงการ Vocational Startup Incubator, Upskilling & Reskilling, และการใช้ AI-based Student Profiling เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาและสนับสนุนอาชีพ

โดยสรุป วิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษต้องพัฒนาอย่างองค์รวม ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันในระดับประเทศและนานาชาติได้

ซึ่งจากผลการศึกษาเอกสาร และสังเคราะห์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากนักวิชาการ 13 ท่าน รวมถึงสัมภาษณ์

เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากภายในและภายนอกวิทยาลัย จำนวน 7 คน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนด

นโยบาย การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนา วิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ ได้ดังนี้

รูปที่ 2 สรุปผลการศึกษารอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ

6.อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นตรงกันว่ากรอบแนวคิดที่สำคัญในการกำหนดนโยบายสามารถแบ่งออกเป็นสองประเด็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา การพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษายังคงเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ โดยครอบคลุม 3 ด้านหลัก ได้แก่ มาตรฐานที่ 1: คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่ตรงกับตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการส่งเสริม Soft Skills, Digital Skills, Green Skills ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hager & Beckett [19] ที่เน้นว่าการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และการเรียนรู้ตามแนวทาง Work-based Learning ได้รับการสนับสนุนจาก Billett [20] ระบุว่ากรอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

ในสถานศึกษากับการปฏิบัติในสถานที่ทำงานจะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียนในการทำงานจริง มาตรฐานที่ 2 : การจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยต้องปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่ออุตสาหกรรมและเศรษฐกิจยุคใหม่ การนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น AI, Big Data, Blockchain และ Smart Classroom จะช่วยเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย สอดคล้องกับงานของ Schwab [21] ที่เน้นว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ (Industry 4.0) ได้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและแรงงานทั่วโลก การสร้าง Smart Classroom และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hwang et al. [22] ที่แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการจัด การห้องเรียน มาตรฐานที่ 3: การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน โดยเน้นการส่งเสริม Upskilling & Reskilling ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ Drucker [23] ที่ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในยุคของเศรษฐกิจ

ฐานความรู้ นอกจากนี้การพัฒนาเครือข่าย TVET 4.0 เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาให้เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมยังสอดคล้องกับแนวทางของ UNESCO [24] ที่สนับสนุนการสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของการอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารทรัพยากร ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นแนวทาง Green Economy, Circular Economy สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stahel [25] ที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดของเสียและสร้างมูลค่าเพิ่ม และ Vocational Business Model ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐและเพิ่มความสามารถในการพึ่งพาตนเองของวิทยาลัย การบริหารแผนงานและความร่วมมือ ความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและเครือข่ายระดับนานาชาติมีความสำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Porter & Kramer [26] ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบสร้างคุณค่าร่วม (Shared Value) จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการเงินขององค์กร โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าการสร้าง Cluster-based Vocational Network สอดคล้องกับแนวคิดของ Michael E. Porter [27] ที่กล่าวถึงความสำคัญของ Cluster ในการสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน นอกจากนี้ การเข้าร่วม ASEAN TVET Network จะช่วยเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาและเสริมศักยภาพของสถานศึกษา สนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสร้างโอกาสการจ้างงานระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของ UNESCO [24] การพัฒนากิจการนักศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้าน Soft Skills, Digital Skills และการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือสร้างธุรกิจของตนเองได้อย่างมั่นคง สอดคล้องกับงานของ Heckman & Kautz [28] ที่ระบุว่าทักษะด้าน Soft Skills มีผลสำคัญต่อความสำเร็จของบุคคลในชีวิตการทำงาน การเน้นการเป็นผู้ประกอบการยังสอดคล้องกับแนวทางของ Drucker [29] ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างโอกาสและความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจ การบริหารวิชาการ การพัฒนา Outcome-based Education (OBA) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง [30] ว่าช่วยเน้นการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ การใช้ AI-based Adaptive Learning และ Blockchain-based Credentialing System จะช่วยให้การบริหารวิชาการมีความแม่นยำ โปร่งใส และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ สอดคล้องกับงานของ Huang et al. [31] ที่แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีเหล่านี้สามารถเพิ่มความแม่นยำ โปร่งใส และสร้างมาตรฐานสากลให้กับระบบการศึกษา

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะ

7.1.1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษควรสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

7.1.2 ควรสนับสนุนการนำ Outcome-based Education และระบบ AI-based Adaptive Learning มาใช้อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนและการบริหารวิชาการ

7.1.3 ควรพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความเป็นไปได้และประสิทธิผลของการนำระบบ Blockchain-based Credentialing มาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาขนาดเล็กพิเศษ

7.2.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี Metaverse ในการฝึกทักษะวิชาชีพและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

7.2.3 ควรศึกษาความสำเร็จของการสร้าง Cluster-based Vocational Network ในการเพิ่มขีดความสามารถของสถานศึกษาและนักศึกษาในระดับภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขนาดเล็กพิเศษ” นี้สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่าย

ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่และความทุ่มเทอย่างเต็มที่ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารและบุคลากรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษานี้ ซึ่งได้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งแสดงความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

นอกจากนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ซึ่งได้ให้การสนับสนุนข้อมูลและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้า

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว เพื่อน และผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง จนงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- [1] World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report,” World Economic Forum, Geneva, Switzerland, 2021.
- [2] IMD World Competitiveness Center, “IMD World Competitiveness Yearbook,” IMD, Lausanne, Switzerland, 2021.
- [3] Office of Vocational Education Commission, “Quick win policies for vocational education development,” Ministry of Education, Bangkok, Thailand, 2022.
- [4] Ministry of Education, “Challenges of Small Vocational Colleges in Thailand,” Ministry of Education, Bangkok, Thailand, 2023.
- [5] Office of the Vocational Education Commission, Regulations and Guidelines for Vocational Education Management at the Certificate and Higher Certificate Levels: Topic 1 – Vocational Education Management, Minburi Technical College, 2019. (in Thai)
- [6] R. Traimalai, P. Polsaram, and P. Nilsuk, “Development of a management model for vocational education institutions toward excellence in response to Thailand 4.0,” *Chulalongkorn University Journal of Education*, vol. 47, no. 1, pp. 294–314, 2019. (in Thai)
- [7] P. Mungkalapisankul, “Administrative guidelines based on vocational education standards of large private vocational schools in Bangkok,” *Electronic Journal of Education*, vol. 10, no. 1, pp. 358–367, 2015. (in Thai)
- [8] W. Mungkhun et al., “Development of a quality management model for private vocational colleges,” *Journal of Social Science Academic and Research*, vol. 10, no. 28, pp. 65–80, 2015. (in Thai)
- [9] J. Phala and W. Siririt, “Strategic management of private vocational education administrators in the upper northern region,” *Journal of Education, Khon Kaen University*, no issue info, pp. 132–142, 2015. (in Thai)
- [10] A. Sinprasong and M. Chaichit, “Risk management model in private colleges of technology and vocational education,” *Far Eastern University Academic Journal*, vol. 9, no. 2, pp. 204–216, 2015. (in Thai)

- [11] K. Chanda-art and W. Prasertporn, "Guidelines for educational administration according to vocational education standards under Khon Kaen Provincial Vocational Education Office," *Roi Kaen Sam Sun Journal of Academic*, vol. 6, no. 6, pp. 233–246, 2021. (in Thai)
- [12] N. Buranachan, "Factors affecting the effectiveness of educational administration in private vocational schools," *Eastern Asia University Academic Journal: Social Sciences and Humanities Edition*, vol. 5, no. 1, pp. 153–160, 2015. (in Thai)
- [13] P. Wongpom, P. Pongnimmit, and S. Sroinam, "A model of educational administration toward international standards for institutions under the Office of the Vocational Education Commission," *Mahachula Nakhon Journal*, vol. 6, no. 8, pp. 3826–3842, 2019. (in Thai)
- [14] S. Treephet *et al.*, "A management model for science-based technology colleges in vocational education institutions," *Naresuan University Journal of Education*, vol. 17, no. 4, pp. 52–63, 2015. (in Thai)
- [15] D. Limthong, Y. Buawed, and P. Yuenyaw, "Administration of vocational education institutions in the field of fine arts based on the concept of Jintanawattana innovation," *Journal of MCU Peace Studies Review*, vol. 10, no. 5, pp. 2248–2259, 2022. (in Thai)
- [16] N. Uchupap, "Marketing strategies for vocational education administration in the Thailand 4.0 era," *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus*, vol. 30, no. 1, pp. 1–11, 2022. (in Thai)
- [17] Y. Zhang, "The organizational structure of vocational education colleges in the United States," *International Journal of Educational Management*, 2022.
- [18] J. Liu and X. Li, "The impact of organizational structure on the effectiveness of vocational education," *Journal of Vocational Education and Training*, 2021.
- [19] P. Hager and D. Beckett, *The Learning Workplace: Bridging Work and Education*, Routledge, 2020.
- [20] S. Billett, *Learning in the Workplace: Strategies for Effective Practice*, Routledge, 2014.
- [21] K. Schwab, *The Fourth Industrial Revolution*, Crown Business, 2016.
- [22] G. J. Hwang *et al.*, "Innovative technologies for education and learning," *Educational Technology & Society*, 2018.
- [23] P. F. Drucker, *Post-Capitalist Society*, HarperBusiness, 1993.
- [24] UNESCO, *TVET for Sustainable Development Goals: A Framework for Action*, Paris: UNESCO, 2016.
- [25] W. R. Stahel, "Circular economy," *Nature*, vol. 531, no. 7595, pp. 435–438, 2016.
- [26] M. E. Porter and M. R. Kramer, "Creating shared value," *Harvard Business Review*, 2011.
- [27] M. E. Porter, "Clusters and the new economics of competition," *Harvard Business Review*, 1998.
- [28] J. J. Heckman and T. Kautz, "Hard evidence on soft skills," *Labour Economics*, vol. 19, no. 4, pp. 451–464, 2012.
- [29] P. F. Drucker, *Innovation and Entrepreneurship*, Harper & Row, 1985.
- [30] W. G. Spady, *Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers*. Arlington, VA: American Association of School Administrators, 1994.
- [31] R. Huang *et al.*, *Emerging Technologies for Education: AI, Blockchain, and Adaptive Learning*, Springer, 2020.